

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSBODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. **Tanítók részére:** Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegyei Függetlenségi és 48-as Párt” megbízásából:

FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTER GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Erzsébet-körút 13. sz.**
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: **vasárnap és csütörtökön.**

Az ártatlan bárányok.

— A „Szloga” rabulisztikája. —

A magyarellenes szerb frakció zombori szócsove, a Szloga vasárnapi számában, a szerb dalárda bérházának allandó pótdadó-mentessége nyomán fölmerült incidens alkalmából, ravasz kis cikkecskét hozott a világra. Arra pályáztak ugyanis a jó urak, hogy a tények elferdítésével és hamis beállításával a saját fajrokonait ellenünk izgassák és magukat méltatlanul üldözött ártatlan bárányoknak tüntessék föl, akiket mi, „szerbgyűlölő” magyarok, vad kannibálistussal föl akarunk falni.

Egész önkényesen és rosszakaratú tendenciával kiszakították minapi cikkünknek azt a passzusát, amelyben fölemeltük tiltakozó szavunkat az itt duhajkodó szerb hegemonia ellen és abból kikovácsolták azt a hamis vádat, hogy mi el akarjuk nyomni a szerbség kulturális fejlődését, mert elvakult fajgyűlölet vezérel bennünket. Bölcselel-sikkasztották azonban inkriminált cikkünknek azt a passzusát, mely fényesen rácsáfol erre a rosszhiszemű vádra, a hol ugyanis szóról-szóra a következőket mondottuk:

„Becsületes őszinteséggel és komoly határozottsággal kijelentjük, hogy sem el-

fogultság, sem fanatizmus, sem fajgyűlölet nem vezet bennünket. Hiszen a szerbség soraiban nekünk is vannak barátaink, akikhez a honfitársi és testvéri érzés képesek csatolnak bennünket, s akiknek nemzetiségi individualitásukhoz való természetes jogait készséggel elismerjük és tiszteletben tartjuk. Az ő kulturális mozgalmak és egyéni érvényesülésekre irányuló törekvéseik nem támasztanak a mi lelkiünkben sem aggodalmat, sem féltékenységet; mert hazafias intencióikat ismerjük és tudjuk, hogy távol áll tőlük a magyar nemzet és haza ellen minden agresszivitás.

Am az a szerb frakció, mely Zomborban és Bácsmegyében most dominálni kezdi a tért, nem ebből a posztból való. A Konyovitsok, Nikolitsok, Novákovitsok és Lallosevitsek egyenesen az illegitim hegemoniára törnek, s nem egyszerű fajfenntartó tendenciákkal, hanem valóságos szerb nemzeti allűrökkel lépnek föl és államot akarnak alkotni az államban, vagy legalább is háttérbe akarják szorítani a magyarság természetes és jogos szupremáciáját.”

Ime, ezt a részét sikkasztották el a kis hamisok a mi cikkünknek; mert ebből kitűnik, hogy mi nem a szerbség ellen viselünk háborút, hanem csak azok ellen a szerbek ellen, akik gyűlölnek az államalkotó magyarságot; akik fajérdekeik hamis cégére alatt közös hazánk önálló államisága ellen küzdenek;

akik egyéni érvényesülésük érdekében eszközül adták magukat és a rájuk hallgató, félrevezetett népet a nemzetellenes és hazafiatlan kormányzatnak; akik Zombor város törvényhatósági bizottságának közgyűlésén az antidemokratikus törekvések szolgálataiba léptek, midőn „a kéz kezét mos” elve alapján segítettek a főispáni gárdának leszavazni az általános, egyenlő és titkos szavazati jogot; akik, hogy az uralmon levő korrupt hatalom kedvében járjanak, írtó hadjáratot folytatnak a független Magyarország és a népuralom küzdő harcosai ellen.

Ezt mondták volna el a tisztelt urak a „Szlovenszki Jug”-nak és a „Szerpszki Glasz”-nak, midőn azoknak a szemükre hányták azt a „tévedésüket”, hogy hittek a függetlenségi és 48-as párt jogtisztelének és demokratikus érzelmeinek őszinteségében. És mondták volna még el azt is, hogy az a szerb dalárda, amelynek bérházára örökös pótdadó-mentességet kértek a várostól, feltétlenül az ő befolyásuk alatt áll; s ezt a befolyást és irányítást ők oly módon érvényesítik, hogy a magyar közélet minden manifesztációjától tünnetőleg és kihívólag elzárják a dalárdát, hogy soha még sem március 15-én,

TÁRCA.

Kártyázó asszonyok.

Az elmúlt esztendő folyamán az összes magyar újságokat is bejárta az a hír, hogy a vidám párisiak békés családi életét és háztartását egy újabb nagy veszedelem fenyegeti. Az új francia egyesületi törvény következtében ugyanis nagyon sok olyan klubot nyitottak az újabb időben, amelynek tisztán a hazard-játék a célja és éltető eleme s miután — a párisi férfiak nem csekély rémületére — ezekbe az új klubokba asszonyokat is felvesznek; minden éjjel láthatók a kártyaasztalnál asszonyok, akik következetesen a legtöbbször minden pénzüknek rövidesen a nyakára hágnak. Hogy ennek a nem kicsinylendő jelenségnek mily messzire nyúló kihatásai vannak, már csak az is eléggé bizonyítja, hogy nemrégiben az összes párisi női szabók együttes előterjesztést intéztek a belügyminiszterhez, amelyben keservesen panaszkodnak a miatt, hogy a játékszenvedély rendkívül sok asszonyt vonz ezekbe a klubokba, ahol aztán a kártyaasztal mellett vago-

nilag teljesen tönkremennek. Ez a körülmény pedig szerintük legelső sorban a női szabóiparral érezteti lesújtó hatását, mert hát a legtöbb esetben tekintélyes szabókontók — kifizetetlenek maradnak.

A mi művelt magyar társadalmunk az ilyenféle kárthozatos jelenségektől — Istennek hála — teljesen távol áll.

Ez az észrevételünk korántsem jelenti azt, mintha a magyar asszony nem szeretne — kártyázni. Megteszi biz' ő ezt is, csak hogy a legkevésbé sem ártalmas méretekben. A társaság kedvéért szívesen részt vesz egy-egy szolid „máriás”-partiban vagy a különböző „passziánsz”-játékok ezerféle fajtájában, de ez a játék teljesen okos, megfontolt, korántsem könnyelmű s célja kizárólag a szórakozás. A párisi asszonyok kártyajátéka egyenesen felforgatja a társadalmi rendet.

Az asszonyok kártyaszenvedélye a higadt és kimért angol society nő tagjai között sem ritka jelenség. Sőt a jelek arra vallanak, hogy az asszonyoknak a kártyaasztalhoz való vonzódása, — ha valami célhoz vezető módon idejekorán nem orvosolják ezt a társadalmi bajt, — hovatovább az angoloknál is meg-

fogja közelíteni az említett párisi arányokat. Hogy ez az állításom mennyire igaz, annak illusztrálására felhozok egy esetet az angol „high life” életének egy nemrégiben megtörtént mozzanatáról.

A londoni West-End társasága szelvényhosszában emlegeti a lady D... történetét. Az angol előkelő társaságnak ez az előkelő nő tagja, egy dúsgazdag báró leánya, tíz évvel ezelőtt ment nőül lord D.-hez. Férjhezmenetele előtt, — miután vidéken laktak, — évenként legalább egyszer bement Londonba egy-egy rövid látogatásra. A vidéken mint a szegények jóltevője volt ismeretes. Amikor aztán a lord D. neje lett, sokáig úgy látszott, hogy a nagyvárosi élet egyáltalán nem gyakorolt rá nagyobb vonzóerőt, mint annak előtte, s az év legnagyobb részét most is a vidéken töltötte. A legegyszerűbb szórakozásokat keresté s környezete szentül meg volt győződve arról, hogy az asszony egyáltalában mitsem törődik a kártyajátékkal s irtózik az előkelő társasélet ezerféle konvencionális nyűgétől és balgaságaitól.

Négy évvel ezelőtt, egyik londoni látogatása alkalmával, a háziasszony felkérésére résztvett egy bridge-játszmában, amelyet a

sem október 6-án, sem semmiféle nemzeti ünnepélyen szerepelni nem engedték, hogy soha még egy magyar dalt vele el nem énekeltettek, s mikor egy alkalommal nem volt kikerülhető a dalárdának a közös ünnepélyen való szerepeltetése és a magyar nemzeti himnuszt kellett énekelni, még akkor is inkább olasz nyelven énekelték, de a magyar szót az ajkukra nem vették. Csodálhatják-e tehát és faji elfogultságnak és fanatizmusnak nyilváníthatják-e, hogy ilyen előzmények után minden önérzetes magyar ember állást foglalt az ellen, hogy az ilyen, nyilvánvalóan magyarellenes „kulturintézmény” kivételes kedvezményben részesüljön?

Ezekben immár el is intéztük a *Szloga* ártatlan bárányainak rabulisztikáját. De még nem végeztünk egészen velük.

Fölhánytorgatja ugyanis a *Szloga*, hogy Zombor város különbözz magyar társadalmi és kulturális célokra tekintélyes összegeket ad. Ad a színháznak, ad egy magániskolának, a zeneakadémiának, a Délmagyarországi Közművelődési Egyesületnek, a városi könyvtárnak; sőt — uram teremtom — adott még a Rákóczi szoboralapnak is. És mindezt a szerb urak némán tűrték és tűrik! Nem lázadtak föl, holott Zombor város lakosságának egyharmada szerb!

Hamarjában bajos dolog eldönteni, hogy impertinenciát, vagy sötét bornirtságot keressen-e az ember ebben a vakmerő panaszkodásban. — Hát nem tudnak ezek az urak, hogy Magyarországon élnek, nem pedig Belgrádban, Nisben, vagy Kragujevácban? Hát egy magyar törvényhatóságnak nincs joga magyar társadalmi és kulturális célokra áldozatokat hozni, ha lakóssai és adó-

fizetői nem mindnyájan magyarok? Van még a világon másik olyan állam, ahol ilyen gondolattal a nyilvánosság elé lehetne lépni?

Valóban, megáll az ember esze az erkölcsi színvakságnak ilyen horribilis mértéke fölött. Mert nem lehet az más, mint a legsötétebb erkölcsi színvakság, ha a magyar állam területén, magyar állampolgár ilyen gravamennel elő mer állani.

Csak a higgadt magyar temperamentum képes ezzel az inzultussal szemben a viharzó indulatokat megzabolázni. De jegyezzék meg maguknak az urak, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméjének, s az *állampolgári jogegyenlőségnek* föltétlen hívei vagyunk ugyan és szeretettel öleljük keblünkre minden honfitársunkat, aki hű ehhez a hazához és becsületesen osztozik velünk a polgári köteleességek teljesítésében, bármilyen módon imádja istenét, s bármiféle népfajhoz tartozik; s jegyezzék meg maguknak, hogy nagyrabecsüljük ugyan mindazokat a történelmi tradíciókat, amelyek a századok viszontagságaiban és véres zivatariban, a közös szenvedések és a bajtársi érzés kötelékeivel kapcsolak össze bennünket a szerb néppel, amellyel apáink szivesen osztották meg otthonukat; de nincs ebben az országban egy teremtetett lélek, akit fölmentenénk az alól az elengedhetlen köteleesség alól, hogy *tisztelje az államalkotó magyarság nemzeti méltóságát, s ismerje el, hogy a magyar kultúra kivétel nélkül minden magyar állampolgárnak közös kincse, amelyet becsben tartani, őrizni és ápolni köteles.*

Jegyezzék meg az urak ott a *Szlogánál* és mindenütt, hogy mi testvéreinknek fogadtuk ugyan a nemzetisé-

gek tagjait, de *föltlenül megköveteljük tőlük, hogy szívből és lélekben magyar hazafiak legyenek, akiknek semmi sem idegen, ami magyar és semmi sem áldozat, hanem köteleességszerű tartozás, amit a magyarság oltárára adnak.*

Csak igazat!

— *A téglagyárak és a cukorgyár.* —

A zombori téglagyárakat *üzleti sérelem és méltatlanság* érte a minap. Üzleti sérelem azért, mert a tervezett cukorgyár az előzetes építkezéshez szükséges téglamennyiséget idegen helyen rendelte meg, anélkül, hogy a helybeli téglagyárakkal szóba állott volna; holott a várossal kötött szerződése arra kötelezi, hogy szükségletei beszerzésénél, a lehetőség szerint, a helyi ipartermékeknek adjon elsőbbséget. A méltatlanság pedig abban állott, hogy ezt a mellőzést a városi közgyűlésen, előkelő hivatalos helyről, azzal mentegették, hogy a zombori téglagyárak *drágábban* adják termékeiket, mint a vidékiek és nem is volnának képesek a szükséges mennyiséget szállítani, mert a cukorgyárnak nyolc millió téglá kell.

Ugy látszik, illetékes helyen szükségét érzik a további mosakodásnak, mert a város vezetőségének félhivatalos szócsöve is megszólalt és rádupláz az elhangzott mentegetőzésre azzal, hogy a cukorgyár azért nem léphet üzleti összeköttetésbe a zombori téglagyárakkal, mert azoknak *kartelljével* találta magát szemközt.

Mindenek előtt ez utóbb említett vád-szerű állításra meg kell jegyezni, hogy a zombori téglagyárak kartellje nem hasonlítható a nemzetközi jelentőségű nagy vállalatoknál és gyáraknál szokásos kartellhez, mert ez *nem a közönség kizsákmányolására*, hanem éppen ellenkezőleg, a gyárak megkárosítása elleni *jogos és okszerű védelem* céljából létesült. A múltban ugyanis sok építető kijátszotta a téglagyárakat és a nagyharangra bízta a fizetést. Ennek a *visszaélésnek* gátat vetett a kartell, amennyiben most szigorú ellenőrzés alá vetjük a *vásárlók hitelképességét* és akikben nincs elég garancia, az egyik gyárban se kap hitelt. Ez a jogos önvédelem a zombori téglagyárak kartelljének főcélja és lényege.

jelenlevő társaság változatlan munkakedvvel, de változó szerencsével folytatott. Amikor lady D. a kártyaasztalnál helyet foglalt, szinte ügyet sem vetett rá, hogy a játék pénzre megy. Már két robbert szépen eljátszottak, amikor a társaság egyik tagja abbahagyta a játékot.

— Elvem az, — szólt, — hogy ebéd előtt sohasem szabad többet veszítenem tíz font sterlingnél.

Ezzel tárcájából egy tízfontos bankjegyet véve ki, azt lady D. elé csúsztatta, aki a játszmat megnyerte, — s aztán sietve eltávozott az asztaltól.

Nem nehéz elképzelnünk a lady D. meglepetését. Mielőtt azonban ennek bármiképpen is kifejezést adhatott volna, a háziúr lépett az asztalhoz, engedélyt kérve arra, hogy az eltávozott ellenfél üres helyét elfoglalhassa. Aztán tovább folyt a játék.

A kártyázás egész tartama alatt a társaság minden tagjának feltűnt a lady D. kiipirult, izgatott arca. Amikor a bridge-játék aznap véget ért: a mi hölgyünk összes nyeresége felülhaladta a harminc font sterlinget, amely a mi pénzünk szerint csaknem 720

koronát jelent. Igaz, hogy a következő estén, — amikor ugyanez a társaság újból összegyűlt kártyázni, — az egész nyereségét elvesztette, de ez a körülmény a bridge iránti nagy kedvét még csak fokozta, nemhogy csökkentette volna.

Nem tudná senki se megmondani, mennyit vesztett lady D. az 1901—1902-iki szezonban. De hogy ez nem lehetett valami csekélység, az is mutatja, hogy ékszereit és ereklye tárgyait is a kártyára tette. Azt mondják, a férje, lord D. alig ismert rá a feleségére, amikor ez a vidéki élet csöndjébe ismét visszatért, annyira megváltoztatta és kiforgatta azt valójából a kártya-szenvedély.

A legközelebbi londoni tartózkodásuk alatt aztán végképpen hatalmába kerítette szegény asszonyt a bridge ördöge. Ennek az ördögnek aztán, — a feleség közvetítésével, — maga a szegény férj is sajnálatraméltó áldozatul esett. Egy teljes hónapon át, minden áldott éjjel, olykor még egész délutánokon át is, egy társaságban kártyázott együtt a férj és feleség — Végre aztán, egy ilyen izgatott és játékszenvedélytől izzó éjszakán közbeszólt a végzet.

A társaságban egy fiatal, szemfüles herceg is résztvevett akkor, aki egy közelálló tükörből egész világosan észrevette, hogy lady D. kártyázás közben bizonyos jeleket ad a férjének.

Tovább nem lehetett palástolni a dolgot. A lord ledobta kártyáját, halálsápadt arccal végigtekintett a társaságon, és az izgatottságtól szinte fuldokló hangon így szólt:

— Istenemre, a feleségem — csal és engem is csalóvá tesz!... Nem folytathatom tovább. Kötelezem magamat, hogy teljes őszszegben visszafizetjük mindazt, amit nyertünk!

Temészetesen, senki sem tudott utána járni, mióta folyhatott az a titkos egyetértés. Azt azonban mindenki tudta, hogy lord D. és neje a következő napon elhagyták Londont s azóta egyáltalán semmi részt nem vettek annak társadalmi életében...

Ime, ez csak egy eset. Örülhetünk, hogy a magyar társadalomban ilyesmi éppenséggel nem történhetik meg. A magyar női szabók tehát — nyugodtan alhatnak.

Zsoldos Benő.

Hogy a *szabadversenyt* és az *áralakulást* a kartell nem befolyásolja a közönség hátrányára, annak igazolásul utalok arra a tényre, hogy *seholy a környéken olyan jutányos árban téglát kapni nem lehet, mint Zomborban*. A téglafogyasztók köréből még nem is merült fel panasz a tégláárak ellen; pedig a fogyasztók talán mégis jobban érzik a maguk baját, mint az ő fogadatlan prókátoraik.

Ami pedig a *termelőképeséget* illeti, biztosíthatok minden kétkedőt, hogy a zombori építkezésekhez legalább 50 évig bőven elég lesz az a mennyiség, amit az itteni négy téglagyár termelni képes. Sőt, sajnos, a gyárak kénytelenek az *üzemet redukálni*, s termékeiknek nagy részét még így is *vidékre és Budapestre szállítani*, annyira csekély itt, a termelési képességhez arányítva, a fogyasztás.

A tervezett cukorgyár részére — ha ugyan létesül — illetékes helyen szerzett információ szerint — mintegy *két millió* téglára lenne szükséges és nem 8 millió, mint ahogy a városi közgyűlésen állították, se nem 5—6 millió, min: ahogy a félhivatalos sajtóközlemény mondja. *Két millió téglára pedig ma is áll készletben a gyáraknál*, s minden pillanatban átvehető. De ha 8 millió volna is a szükséglet, a zombori téglagyáraknak az is bagatell dolog lenne, mert ezeknek a modern felszerelésű gyáraknak az *évi termelési képessége nem kevesebb, mint 18 millió téglára*.

Egyszerűen *mesebeszéd* tehát az, hogy az itteni gyárak nem tudnák fedezni a cukorgyár téglaszükségletét. Nemcsak *menyiségileg* képesek volnának arra, hanem nyílt versenyben az *árakra* nézve is diadalmasan leküzdenék a vidéki gyárakat.

További fejtegetésekkel is szolgálhatnék még azoknak az uraknak, akik, úgy látszik, ezzel az üzlettel és a helyi viszonyokkal nincsenek tisztában. De egyelőre megelégszem azzal, hogy *az igazságot helyreállítottam*. A szükséghez képest fentartom azonban magamnak még a további hozzászólást. Egyébként mindenkinek, akit illet, szíves figyelmébe ajánlom e cikk címét: *Csak igazat!*

Zombor, 1911. évi november hó 21-én.

Krizmanits Imre.

HIREK.

A bácskai közállapotok szépséghibái a parlament előtt. Senki se megy szívesen az utcára a házi szennyest mosni; vannak dolgok azonban, amelyeknek purifikációját csak a nyilvános szapulás hozza meg. Így vagyunk mi is a zombori és bácsmezei közállapotokkal. Megpróbáltuk sajtóbeli kritikával és felszólalásokkal keresni orvoslást, de ritkán sikerült célt érni; a hatalom kezelői többnyire úgy tettek, mintha süketek és vakok volnának; mindössze egypár esetben reagált a főispán a felszólalásunkra. Kénytelenek vagyunk tehát a legfőbb apellata fórum: a parlament színe elé vinni az orvoslás nélkül maradt sérelmeket. Legközelebb interpelláció tárgya lesz a szerb dalárda dolgán kívül a Novákovits jutalmazása, a polgármester elleni vizsgálat, a Blagojevics és az Eremin-féle fegyelmi ügyek, az ellenzéki polgárok üldözése, a hatalmaskodás és a nepotizmus túltengése és több hasonló épületes dolog. Hadd tudja meg az ország, hogy milyen ázsiai állapotokat teremtett itt a hírhedt Vojnits-uralom.

Álhir a Ferencz-csatorna részvénytársaságról. A „Bácskai Napló“ november hó 22-iki számában azt ujságolta, hogy a Ferencz-csatorna részvénytársaság deficittel küzd és e miatt likvidálni készül. Ezzel szemben, a leg-

illetékesebb helyről szerzett hiteles információ alapján, konstatáljuk, hogy a társaság pénzügyeinek állapota semmi kivánivalót se hagy fenn, (most is van mintegy 240 ezer korona pénztári készlete) s így esze ágában sincs a likvidálás gondolatával foglalkozni. A likvidálásról szóló hír tehát csak sajnálatos tévedésen, vagy valami tendenciozus sugalmazáson alapulhat.

Újabb lakmározás. Vojnits báró élelmesége és leleményessége szakadatlanul ontja a — banketteket. Alig múlt el a kiskéri, verbászi és kulai etetés, vasárnap már megint „magnum áldomás“ következett Topolyán, az új főszolgabíró, Fratricsevits István tiszteletére. Persze, Vojnits báró ott is kortesbeszédet mondott és folyt a pezsgő, amint már az ő traktáin folyani szokott.

A huszas bizottság ülése. A főispán a városfejlesztési és beruházási huszas bizottságot f. hó 25-én, szombaton d. u. 3 órára, a főispáni hivatalos helyiségbe, ülésre hívta össze.

Esküvő. Maléter Tibor m. kir. honvéd számtiszt folyó hó 25-én délelőtt 11 órakor, a helybeli evangélikus templomban tartja esküvőjét Matzitz Gusztáv vendéglős bájos leányával, Margittal. Tanuk lesznek Galló Zoltán m. kir. honvéd főszámellenőr és Bagó Géza árvaszéki ülnök.

Zombori nászutatók a pápánál. Falcone Nándor takarékpénztári igazgató veje: Hegedűs Valér, a fiúmei kormányzósághoz beosztott miniszteri segédtitkár, fiatal nejét, Falcone Margitot — mint annak idején megirtuk — Zomborból Olaszországba vitte nászutázásra. Az új házaspár római tartózkodása alkalmával, Csiszárík János dr., a római nagykövetség személyzetéhez tartozó prelátus közbenjárására, Bialetti pápai udvarnagytól útján engedélyt kapott magánkihallgatáson megjelenni a pápánál. A kihallgatás tíz percig tartott, mely alkalommal a pápa Hegedűshöz a fiúmei egyházi viszonyok felől intézett kérdéseket, neje pedig a magyarországi, különösen a bács-kalocsai főegyházmegyei dolgok iránt érdeklődött; végül áldását adta a fiatal párra. Azután Merry del Vall bíboros államtitkárnál tiszteleggette Hegedűs és neje. Az államtitkár szintén részletesen kérdezősködött a hazai viszonyok és különösen a kalocsai érsek felől, s örömet fejezte ki, hogy magyarokat fogadhatott. A nászutas pár ezután kivételes engedéllyel megtekintette a pápai csillagvizsgálót és a vatikáni kertet, s feledhetetlenül szép emlékekkel távozott a Vatikánból.

Bácskai városok népessége. A népszámlálás adatainak végleges összeállítása szerint Magyarország városai közül — Budapest és Szeged után — Szabadka foglalja el a 3-ik helyet 94,610 lakossal, Ujvidék (33,590) a 27-ik, Zombor (30,593) a 32-ik, Zenta (29,666) a 35-ik és Baja (21,032) az 58-ik helyen áll.

Eljegyzés. Dr. Spitzer Mór özvegyének nevelt leányát, Zsófikát eljegyezte Székely Ödön budapesti vállalkozó.

Halálozás. Kisléghi Nagy Mihály, volt 48-as honvédfőhadnagy, november hó 17-én, élete 86-ik évében, Palánkán elhunyt.

Választás a munkásbiztosítónál. A zombori kerületi munkásbiztosító pénztár az üresedésben volt számvizsgálói állásra f. hó 18-án tartott ülésén dr. Mátits Mártont választotta meg.

Allamsegély az óverbászi gimnáziumnak. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az óverbászi gimnázium részére — amely tudvalevőleg Balogh Ernő volt képviselő fáradozásának és hathatós agilitásának köszöni lételet — felszerelési kiegészítésére 40 ezer koronát engedélyezett.

Elvesztett pénz és betétkönyv. Grósz S. névre szóló, az iparos önszegélyző szövetkezeti betétkönyv, XIII. ciklus, 20 koronás papírpénzzel elvesztett. A rendőrkapitányság föl hívja a megtalálót az elvesztett könyv és pénz beszoállítására.

Színház.

Szombaton Földes Imre társadalmi színműve, a **Hivatalnok urak** került színre. A darabot ismerjük s azt a mostaninál sokkal

jobb előadásban látta a múlt évben a zombori közönség. Egy színmű — különösen az ily iránydarab — előadásának első kellék: a jó szereptudás, mert a hosszú dialógok élvezhetetlenek, ha az ember minden szót kétszer hall, előbb a sűgőtől, aztán a színésztől, miként az ennél az előadásnál történt.

E darabban mutatkozott be Mezei Béla igazgató a zombori közönségnek, Róth bácsi szerepében. Alakítása alaposan átgondolt, meleg érzéssel megjátszott volt s messze kimagaslott a gyenge együttesből. Kár, hogy a megérdemelt hatást gyengítette az a túlzása, hogy a szerepben előforduló egy-két német szót egész német körmondatokká dagasztotta meg, ami magyar színigazgatónál kétszeres hiba. — A többi szereplőket azzal a jóindulatú elnézéssel intézzük el, hogy név szerint nem említjük meg őket s reméljük, hogy máskor a szereptudás tekintetében nem lesz okunk a panaszra.

Vasárnap délután a **Gül-Babá-t**, este pedig egy új magyar operetteszerző sikerült alkotását, **A kis gróf** ot mutatta be a színtársulat. Dr. Rényi Aladár új ember a zeneszerzés terén, s ezzel az első színpadi alkotásával máris jelentékeny sikert aratott. Zenéje nem nagy igényű, de igen kedves és behízelgő; s emeli az operette sikerét az ötletes, szellemes libretto, ami Martos Ferenc műve.

Örömmel konstatáljuk, hogy a társulatunk ezt a kedves újdonságot igen jó, összevágó előadásban hozta színre. A siker oroszlánrészre Szentgyörgyi Lenkének jutott, aki a szerelmi mesternek szerződötetett Rózsi szerepében tökéletes alakítást nyújtott. Kiváló partnere volt Békffy Lajos, aki kitűnően játszott és pompásan énekelt. Igen jók voltak B. Koppán Margit, Szigethy Andor, Rónai Imre; még M. Tolnai Juliska is. — Ha a kiállításra és diszletezésre is nagyobb gondot fordít a rendezőség, a zenekart pedig — amely most a primhegedűs hirtelen elhalálózása folytán az eddiginél is hiányosabb és gyengébb — rekonstruálja az igazgatóság, — úgy ez a darab a szezon slágere lesz.

Hétfőn megismételték az **Ezred apja-t**, ugyanoly jó előadásban, mint a múltkor.

Kedden Bernstein új színműve, az **Utánam** került színre. Egy mesterkelt meseszövevény, erőszakos eszközökkel dolgozó darab, mely igazán nem érdemi meg azt a sok izgalmat, mely párisi bemutatásakor a darab és írója körül lezajlott. Nem csoda, hogy ebből a daraból nem tudtak sikert kovácsolni színészeink, bár ennél a mai előadásnál jobbat is produkálhattak volna.

Bourgade Guillaume (Magas Béla), az Aloy-család bizalmasa és vagyonának kezelője, hosszú és unalmas vallomásaiban bevallja Aloy-nének (Hidvéginé), hogy a család egész vagyonát kockázatos tőzsdei spekulációkban elvesztette; levonja bűnének konzekvenciáját és éppen az öngyilkosságra készül, mikor teleességét éjjeli légyottról haza jönni látja. Brutális jelenetek után, mialatt Irén (Vécsei Ilona) bűnét bevallja, de szeretőjét el nem árulja, Bourgade felhagy az öngyilkosság tervével, nyomozza családi boldogsága feldúlóját, s a fiatal Aloy James (Vándory Géza) személyében meg is találja.

Ismét jó adag szenvedélyt kavarr erre a drámai recept szerint dolgozó Bernstein. James hívja Irént egy új, igaz élet kezdésére, de Irénben — ki megtántorodása dacára szereti férjét — győz az asszonyi kötelesség tudata, vagy talán a szájalom a tönkrejutott férje iránt, — s férje sorsában osztozik.

Mindenekelőtt két külsőség zavarta az előadást, az egyik a francia nevek helytelen kiejtése, amit pedig szakértelem hiányában egy kis utánjárással el lehet kerülni, — a másik pedig a sűgőlyukból a sőtét szinterű első felvonásban a nézőtér felé világító lámpa, ami az egyébként jól megjátszott első felvonás hatását lerontotta. — A szereplők közül Magas Béla töle telhetőleg iparkodott a darabot megmenteni, — játékában természetesség és erő nyilvánult. Vécsei Ilona nem volt jól diszponálva, — szenvedélyes jelenetei kevésbé sikerültek. Ugyanezt mondhatjuk Vándoryról is. A felvonásonként változó sűgők ok nélküli hangos sűgása, s a közönség néhány tagjának hangos csevegése rontották az amugy is gyenge hatást.

Mint értesülünk, vasárnap a **Papát**, a Vígsház legújabb, kitűnő, francia darabját mutatja be a társulat. Erre az előadásra már most felhívjuk a közönség figyelmét. A jövő hét műsorára Bartók Lajos verses drámája, **Thurán Anna** is ki van tűzve. — Csodáljuk, hogy ezt a nehézkes könyvdramát egyszeri eljátszás kedvéért feleleveníti az igazgatóság. Félreértés elkerülése végett kijelentjük, hogy csak örvendének a régiek, jó magyar drámák felkarolásának, ha garanciánk lenne arra, hogy e darabok kellő, alapos betanulás után megfelelő kiállításban kerülnek színre. A Thurán Annára is áll az a mondás, hogy ezt vagy jól kell adni, — vagy sehogy s épp azért, mert aggályaink vannak az iránt, hogy a darab jól fog menni, — inkább az utóbbit ajánlhatjuk.

T.

HIRDETÉSEK.

Gondoljatok jövőtökre!

Szükség ellen az ember önmagát és hozzátartozóit úgy óvhatja meg kétségte nélkül legjobban, ha a

„BIOS“ Temesvári Kölcsönös Segélyző Szövetkezet biztosítási kötvényeit

megveszi. Mindenki biztosíthat itt magának tíz korona egyszeri beiratási díj, 12 korona évi tagsági díj, továbbá két korona esetenkénti elhalálozási járulék fejében már egy évi tagság után: halálesetre **2000 koronát**, három évi tagság után: keresetképtelenség esetén **ötven korona havi segélyt**, harminc évi tagság után: **600 korona évi járadékot**.

Csekély havi járulék ellen mindenki biztosíthat leányának **kétezer korona hozományt**, fiának **kétezer korona önállósítási támogatást**. Ha a gyermek gondozója három évi tagság után meghal, megszűnik a további befizetések és a leány 20-ik, a fiú 16-ik életévéig **30 korona havi járadékot** kap, továbbá házasság, illetve nagykorúság idején a teljes hozományt és önállósítási támogatást. — Az intézet a legnagyobb biztonságot nyújtja. — Ez évben a **biztosított összeg 20 millióra** rög. Az állampénztárban **200.000 korona biztosítéki alap** van elhelyezve.

Felvilágosítással és prospektussal szívesen szolgál a „Bios“ Kölcsönös Segélyző Szövetkezet igazgatósága, Temesvár, Belváros, Széchenyi-u. 4. szám.

Képviselő: **BOZSITY MILÁN, ZOMBOR**,
148-10-10 III., Konyovits-u. 16.

Ügyes és megbízható urak és hölgyek mint üzletszerzők kerestetnek.

SZÉNELÁRUSÍTÁS!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy **állandó nagy szénraktárt**

tartok, és pedig:

I. rendű Poroszszen, 100 kiló ára 4 kor. 80 fillér.
Legfinomabb koks, 100 kiló ára 5 kor. 40 fillér.
I. rendű Salgótarjáni szén, 100 kiló 5 kor. 50 fillér.
I. rendű kétszer mosott kováésszen, 100 kiló ára 4 kor. 20 fillér.

A szénaruk levelezőlapon vagy telefonon megrendelhetők a legkisebb mennyiségben is. — A megrendelt mennyiséget mindenkor becsületesen mérve, ingyen és díjmentesen házhoz szállítatom.

A nagyérdemű közönség szíves pártolását kérve, vagyok

Telefonszám: 107. és 134.

kiváló tisztelettel

A SZÉNRAKTÁR

RESCH JÓZSEF.

a vasút melletti téglatelepen van.

167-27-1

Radisits-utca 4. szám.

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

GŐZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig d. u. fél 2-től 6 ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak minden nap — vasárnap délután kivételével — használhatják. 49-44

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

Kollár József

könyvkereskedésében, könyvnyomdájában és könyvkötészetében **tanoncok fizetéssel**

azonnal felvétetnek.

A NAP

Főszerkesztő
Braun Sándor

Felelős szerkesztő
Hacsak Géza

NAPONTA
150.000
PÉLDÁNY

BUDAPESTEN ÉS
A VIDEKEN
EGY SZÁM **2** KRAJCAR

Minden jó magyar olvassa A NAP-ot!

fidibusz
A LEGKITŰNŐBB
MAGYAR ÉLCLAP

EGY SZÁM **6** KRAJCAR

Zombor, Kossuth Lajos-utca (Frey-ház).

ANATOMIAI férfi-, női-

129 és 100-18

gyermek - cipőkben
nagy választék.

TELEFON SZÁM 125.

Egységes szabott árak:

4.50, 6.50, 7.50, 8.50, 10, 13,
17 és 22 korona.